

ЧАСТИНА I

СІЧЕНЬ 1976 РОКУ

Розділ 1

У хмарні дні Роберт Невілл не знав точно, коли саме зайде сонце, тому часом вони з'являлися раніше, ніж він діставався домівки.

Якби він мав кращі розрахункові здібності, то міг би вираховувати приблизний час їхньої появи; а так він і досі користувався давньою звичкою визначати настання сутінків, дивлячись на небо, а в хмарні дні користі з того було мало. У такі дні він вважав за краще лишатися неподалік дому.

Походжаючи опівдні навколо будинку, він смалив цигарку, пускаючи з кутика рота цівку диму, — варто було перевірити, чи тримаються дошки на вікнах. Після несамовитих атак вони часто бували розколоті або надірвані, тож їх раз у раз доводилося замінювати; такої роботи він терпіти не міг. Сьогодні лиш одна

дошка була ослаблена. «Чи ж не дивина?» — подумалося йому.

Він також перевірів теплицю та водяний бак на задньому дворі. Часом конструкція навколо бака була пошкоджена, а водозбірники погнуті чи відламані. Бувало, що вони жбурляли каміння через високу огорожу, зрідка прориваючи підвісну сітку, тож доводилося міняти побиті шибки.

Утім, цього разу ані теплиця, ані бак не були пошкоджені, тож він попрямував до будинку по молоток і цвяхи. Відчинивши двері, він поглянув на власне спотворене відображення в потрісканому дзеркалі, яке прилаштував десь місяць тому до дверей. За кілька днів зазубрені шматки посрібленого скла почнуть відпадати. «Ну й грець із ним», — подумав він. Це останнє бісове дзеркало, яке він туди ліпитиме, — все одно марно. Краще повісити часник. Часник завжди спрацьовував.

Він повільно пройшов крізь тьмяну вітальню, звернув ліворуч у невеликий передпокій, знову ліворуч і опинився у своїй спальні.

Колись кімната була затишно обставлена, але ті часи минули. Тепер це було функціональне приміщення, а оскільки Невіллове ліжко та комод займали небагато місця, решту кімнати він переобладнав у майстерню.

Уздовж стіни стояв довгий верстак із твердої деревини; на ньому він прикріпив стрічкову пилку, токарний верстат, наждачне точило та лещата. На стіні по-

над верстатом були хаотично нагромаджені полиці з усіма потрібними Робертові інструментами.

Він підійняв з верстака молоток і визбирав декілька цвяхів із безладно розставлених відерець. Повернувшись надвір, він міцно прибив планку до віконниці. Невикористані цвяхи пожбував у купу щебеню попід дверима.

Деякий час він стояв на галявині перед будинком, дивлячись уздовж завмерлої Сімарон-стрит¹. Він був чоловік високої статури, тридцяти шести років, англо-німецького походження.

Його обличчя не мало особливих прикмет, хіба що довгастий, рішучий рот і яскраво-блакитні очі, які тепер вдивлялися в обвуглені руїни сусідніх будівель. Він спалив їх, щоб убезпечити себе від нападу згори: таким чином, *вони* не дістануться до нього з дахів сусідніх будинків.

Почекавши ще кілька хвилин, він неквапом перевів подих і повернувся в дім. Пожбував молоток на диван у вітальні, запалив чергову цигарку та зробив собі фірмовий ранковий коктейль.

Пізніше він змусив себе сходити на кухню та розчистити раковину, спустивши в подрібнювач купку сміття, що назбиралася за п'ять днів.

Він знав, що має спалити паперовий посуд, пообмітати меблі, вимести раковини, ванну й туалет, а ще

¹ Усі географічні назви, якщо не вказано інше, позначають об'єкти, розташовані в місті Лос-Анджелес, штат Каліфорнія, — найбільшому місті штату, другому за чисельністю місті в США.

змінити постіль та наволочки в спальні — проте на-
строю для цього не мав.

Живучи самотником, він перестав зважати на ці речі.

Наближався полудень. Роберт Невілл набирав повний
кошик часнику в теплиці.

Попервах він на дух не зносив запах часнику в таких
кількостях, а його шлунок постійно каламутило. Тепер
же він був готовий іноді поклястися, що цим запахом
просякнуті не лише будинок і все в ньому, а навіть
його власне тіло.

Проте він цілком перестав зважати на запах.

Визбиравши достатньо головок, він повернувся в дім
і скинув їх на сушарку в раковині. Клацнув вимика-
чем — світло замерехтіло і вже за мить спалахнуло на
повну потужність. Роздратоване шипіння вирвалося
крізь його стиснуті зуби. Знову цей бісів генератор.
Треба діставати інструкцію та перевіряти проводку.
А як відремонтувати не вийде, то доведеться встанов-
лювати новий.

Він гнівно шарпнув ногою високий табурет, відсу-
нувши його до раковини, узяв ніж і, втомлено пробур-
чавши, всівся.

Спершу він розділив кожну головку на маленькі
серповидні зубчики. Потім розрізав кожен рожевую-
тий жорсткий зубець навпіл, розкриваючи всередині
м'ясисті пуп'янки. Повітря наповнилося гострим мускус-
ним ароматом. Коли терпіти стала несила, він клацнув
перемикачем кондиціонера, і дихати вмить стало легше.

Далі він дістав з полиці ніж для коління льоду й почав робити дірки в кожному розрізаному зубчику. Просунувши крізь кожну дірку дріт, став з'єднувати зубчики, виготовивши таким чином близько двадцяти п'яти разків часнику.

Спершу він розвішував разки понад вікнами. Але скоро вони призвичаїлися жбурляти у вікна каміння, тож розбиті шибки довелося прикривати обривками фанери, аж доки одного дня він не замінив їх на рівні ряди дощок. Тепер будинок виглядав як понурій склеп, але принаймні не доводилося більше боятися раптового дощу з уламків скла та залетілого каміння. Та й після встановлення трьох кондиціонерів стало не так уже й тяжко терпіти запах. У разі потреби людина призвичаюється до будь-яких умов.

Коли він закінчив розвішувати головки часнику в приміщенні, то вийшов надвір і пришпилив на забиті вікна по декілька свіжих в'язок, познімавши при цьому ті, що вже повидихалися.

Йому доводилося робити це двічі на тиждень. Допоки він не знайде чогось дієвішого, це й надалі залишатиметься його першою лінією оборони.

«Оборона? — інколи гадав він. — Але для чого?»

Решту світлої частини дня він виготовляв кілки.

Він виточував їх на токарному верстаті з довгастих, товстих стрижнів шканту¹, розпилюючи його на шматки

¹ Невеликий дерев'яний кріпильний виріб циліндричної форми. Шканти виготовляють із довгих стрижнів, нарізаючи ті на менші шматки.

завдовжки по дев'ять дюймів¹. Далі він обробляв їх наждаком, аж доки вони не ставали гострими, як кинджали.

Це була виснажлива, одноманітна робота, через яку повітря в кімнаті наповнювалося парким запахом тирси, котра проникала йому в пори шкіри та легені, через що він заходжувався кашлем.

Йому ніколи не вдавалося зробити кілків про запас: скільки б він їх не виготовляв, їхня кількість миттєво вичерпувалася. Шканти ставало все важче знайти, тому з часом він муситиме виточувати кілки з прямокутних шматків деревини. «Ото буде мені потіха», — роздратовано думав він.

Ситуація пригнічувала його і змушувала шукати кращий спосіб їх знешкодити. Але хіба міг він бодай щось вигадати, якщо вони ніколи не давали йому можливості перепочити й подумати бодай трохи? Поки він працював за верстатом, слухав музичні записи через гучномовець, який установив у спальні, — то були Третя, Сьома та Дев'ята симфонії Бетховена. Він був радий, що ще змалку від своєї матері навчився цінувати таку музику. Це допомагало заповнювати лячну порожнечу годин.

Починаючи від четвертої години дня його погляд раз по раз ковзав до годинника на стіні. Він працював у тиші, губи міцно стиснуті, з кутика рота стирчить цигарка, а очі пильнують зубило, що точить деревину, наповнюючи повітря кімнати світлою курявою.

¹ 9 дюймів $\approx$ 23 см.

Четверта п'ятнадцять. Четверта тридцять. І ось за чверть п'ята.

За якусь годину ці брудні виродки знов обступлять будинок. Тільки-но посутеніє.

Він стояв перед величезним морозильником, лаштуючи собі вечерю.

Погляд його змучених очей мандрував поміж куп м'яса та заморожених овочів, спускаючись до хліба й випічки, фруктів та морозива.

Він зупинив свій вибір на двох баранячих відбивних, квасолі та невеличкій коробочці апельсинового шербету. Узявши всі необхідні коробки з морозильника в руки, він поштовхом ліктя зачинив двері.

Потім підійшов до куп бляшанок, кострубато нагромаджених аж до самої стелі. Витягнувши з-поміж них томатний сік, він вийшов з кімнати, що колись належала Кеті, а тепер — його шлунку.

Повільно походжаючи вітальнею, він роздивлявся фотошпалери, що вкривали задню стіну. На них був зображений стрімчак, під яким вирував синьо-зелений океан, де хвилі накочувались і розбивались об чорні скелі. Високо в чистій блакиті неба ширяли білі чайки, а праворуч над прірвою нависло криве вузлувате дерево, чорні гілки якого краяли небосхил.

Невілл зайшов до кухні, вивантаживши всю їжу на стіл і вкотре звівши погляд до годинника. За двадцять шоста. Вже скоро.

Він залив трохи води в маленьку каструлю і з брязкотом поставив її на плитку. Потім розморозив відбивні й поклав їх смажитися на решітці-грилі. До того часу вода в каструлі вже кипіла, тож він закинув у неї заморожену квасолю та закрив кришкою, розмірковуючи, що, певно, саме електрична плита видоювала енергію з генератора.

За столом він відрізав собі дві скибки хліба й наповнив склянку томатним соком. Він присів і придивився до червоної секундної стрілки, яка повільно снувала циферблатом. Уже невдовзі з'явиться ота мерзота.

Допивши сік, він підійшов до вхідних дверей і вийшов на ганок. Ступивши на газон, попрямував до тротуару.

Сутеніло; повітря почало наповнюватися прохолодою. Він поглянув в обидва боки Сімарон-стрит, холодний вітерець куйовдив його біляве волосся. Це й дратувало його в хмарні дні: ніколи не знаєш, коли чекати їхнього наближення.

Ну що ж, краще вже вони, аніж ті трикляті піщані бурі. Знизавши плечима, він повернувся газоном до будинку, замкнувши й зачинивши на засув двері, посунувши товсту клямку на місце. Після цього зайшов до кухні, зняв відбивні з решітки та вимкнув плиту, на якій варилася квасоля.

Він саме накладав їжу до тарілки, коли зупинився та поспіхом звів очі на годинник. Шоста двадцять п'ять. Знадвору закричав Бен Кортман.

«Покажись, Невіллі!»

Роберт Невілл зітхнув і всівся їсти.

Він сидів у вітальні й намагався читати. Зробивши собі віскі з льодом у своєму невеликому барі, він тримав холодну склянку в руках, читаючи працю з фізіології. З динаміка, прилаштованого над дверима передпокою, гучно лунала музика Шенберга¹.

Однак навіть цієї гучності було недостатньо. Він і досі чув їх знадвору: їхнє белькотіння й походження, їхній репет, гарчання та постійні сварки одне з одним. Час від часу камінь чи цеглина вдаряли в будинок і з глухим стукотом відлітали. Інколи гавкав пес.

Усі вони були там з однієї причини.

Роберт Невілл заплющив на мить очі, зціпивши уста. Потім він знову розплющив очі і вкотре запалив цигарку, впускаючи дим глибоко в легені.

Він жалкував, що йому не стало часу зробити будинок звуконепроникним. Усе було б не так уже й кепсько, якби йому постійно не доводилося їх слухати. Минуло вже п'ять місяців, а це й досі діяло йому на нерви.

Він більше не дивився на них. На початку зробив був вічко у вікні, що виходило у двір, і споглядав їх. Але по тому його побачили жінки і стали непристойно позувати, спокушаючи його покинути будинок. Він не мав жодного бажання дивитись на те.

¹ Арнольд Шенберг (1874—1951) — австрійський композитор, представник музичного експресіонізму, вважається одним із найвпливовіших композиторів XX століття.

Він відклав книжку й понуро вступився в килим, слухаючи «Просвітлену ніч»¹ через гучномовець. Він знав, що може скористатися затичками для вух, щоб відгородитися від їхніх звуків, але тоді не чути буде й музики, а йому не хотілося почуватися, наче вони загнали його в мушлю.

Він знову заплющив очі. Саме через жінок це було так нестерпно, думав він, жінок, що, мов хтиві ляльки, позували серед ночі, чекаючи, що він побачить їх і вирішить вийти.

Його тіло пройняли дрижаки. Щоночі те саме. Він читає і слухає музику. Потім починає думати про звукоізоляцію будинку, а потім — про жінок.

Десь у глибині його тіла вкотре скручувався ціпкий вузол хіті, тож він міцно стиснув губи, аж вони побіліли. Він надто добре знав це відчуття і шаленів, не в змозі його побороти. Почуття всередині нього все зростало й зростало. Він здійнявся і почав тупцювати кімнатою, притиснувши до тулуба посинілі від напруги кулаки. Певно, він міг би встановити кінопроектор, сісти чогось попоїсти або ж до нестями нажлуктитися чи підкрутити музику, щоб аж у вухах пекло. Хай там як, але коли ставало настільки нестерпно, він мав чимось себе зайняти.

Він відчував, як м'язи його живота скорочуються, звиваючись у страхітливі завитки всередині нього.

¹ «Просвітлена ніч» (нім. *Verklärte Nacht*) — струнний секстет на одну дію Арнольда Шенберга.

Підібрав полишену книжку і спробував далі читати, повільно й болісно вимовляючи кожне слово.

Та вже за мить книжка знов опинилася в нього на колінах. Він перевів погляд до книжкової шафи навпроти. Усе знання, що є в тих книгах, не в змозі спинити того вогнища, що палахкотить усередині нього; усі слова, промовлені крізь століття, не здатні спинити невимовного, безглузлого жадання плоті.

Йому стало зле від усвідомлення цього. Для чоловіка це було справжньою наругою. Звісно, це лише природний потяг, але ж нагоди вдовольнити його тепер немає. Вони силоміць нав'язали йому celibat; він мусив із тим миритися. «Ти ж маєш розум, чи як? — запитав він себе. — Тож користуйся ним!»

Він дотягся рукою до перемикача і зробив музику ще гучнішою, змусивши себе по тому прочитати цілу сторінку тексту без зупинки. Він читав про рух кров'яних тілець, що проштовхуються крізь мембрани, про молочно-білу лімфу, яка несе відходи судинами, що зливаються у лімфатичні вузли, про лімфоцити й фагоцити.

«...очистити, у лівій плечовій ділянці, біля грудної клітки, у велику вену системи кровообігу».

Книжка гучно закрилася.

Чому вони не дадуть йому спокою? Чи вони думають, що його вистачить на *всіх*? Хіба вони настільки дурні, щоб у це вірити? Навіщо вони приходять кожної ночі? Після п'яти місяців, здавалося б, вони мали облишити його і шукати щастя деінде.